

Een paard dat niet naar de zee kijkt

Toneelspel
voor 1 dame en 1 heer
door ©Luc van Balberghe

Opvoeringsvergunning en auteursrechten
uitsluitend te regelen via
luc.van.balberghe@telenet.be

Beste toneelvrienden,

Fijn dat je deze toneelbrochure wilt lezen. Wellicht ontdek je een nieuw, gepast stuk dat je graag zult regisseren, spelen,...

Wat doe je dan?

Je vraagt een **opvoeringsvergunning** aan de auteur via zijn e-mailadres: luc.van.balberghe@telenet.be .

Bij de aanvraag geef je tegelijk volgende informatie:

- voorziene data van de voorstellingen
- naam/adres en maximum capaciteit van de zaal
- naam van de toneelvereniging
- naam van de regisseur

Indien hetzelfde stuk niet rond dezelfde tijd in die omgeving door een ander gezelschap gespeeld wordt, krijg je normaal gezien onmiddellijk een opvoeringsvergunning. Is dat wel het geval, heeft de eerste aanvrager een vetorecht en moet je in het slechtste geval een jaartje wachten.

Samen met de opvoeringsvergunning krijg je ook het bedrag van de verschuldigde **auteursrechten** voor de tekst meegedeeld. Dit bedrag dient dan

uiterlijk 3 weken voor de première gestort te worden op de rekening van de auteur. Geen enkele organisatie is gemachtigd om in naam van de auteur auteursrechten te innen. Gezien de rechtstreekse contacten tussen toneelkring en auteur zullen de auteursrechten altijd lager zijn dan wanneer ze aan een inningsorganisme betaald moeten worden.

Omdat een toneelstuk een levend iets is, wordt door de auteur nog geregeld gesleuteld aan bestaande teksten. Een toneelbrochure geeft daarom een vrij goed beeld van het stuk, maar als je beslist hebt om het op te voeren, **vraag daarna ook steeds de laatste versie** aan. De bezetting blijft meestal onveranderd, maar de speelduur kan iets langer zijn, sommige situaties of uitspraken geactualiseerd en de karakters iets meer uitgediept.

Een elektronische leesbrochure kan je **gratis aanvragen** bij de auteur. Voor de opvoering moeten geen boekjes aangekocht worden. De opvoeringsvergunning impliceert tegelijk het recht om zoveel prints te maken als nodig voor de acteurs/actrices, regisseur, souffleur en technische ploeg.

Veel leesgenot!

Een paard dat niet naar de zee kijkt

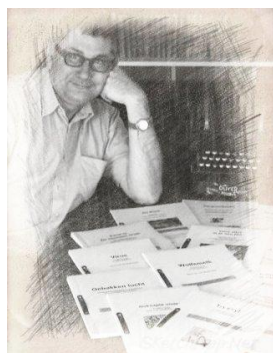
Wanneer de losbollige Katleen aankondigt dat zij gaat trouwen, houden haar ouders hun eigen relatie tegen het licht.

Veertig jaar vol van nooit uitgesproken verlangens, verzwegen zijsprongetjes, weggedrukte emoties, ontkende geaardheden, moeilijke communicatie, geven en toegeven maar vooral zwijgen,... Een relatie die openplooit, tot vluchten niet meer kan. En op het einde, de cruciale vraag: is zoveel verloren tijd nog te recupereren, of blijft er altijd een nieuwe weg?

Herken je buurvrouw en glimlach minzaam, herken jezelf en slik even. Maar bovenal... geniet!

Zet je in een gemakkelijke stoel, wacht tot de lichten doven en laat het verhaal zich spontaan ontvouwen zoals een warm deken dat over je heen gaat liggen.

Luc van Balberghe

Personages

- **Man:** 60+, gepensioneerd vertegenwoordiger, knorrig en wat verbitterd.
- **Vrouw:** 60+, gepensioneerd arbeidster, weinig zelfvertrouwen en bloednerveus.

De Man en de Vrouw zijn de ouders van de losbandige Katleen (36) en de licht autistische Karel (38). Het verhaal begint twee maanden voor het huwelijk van Katleen.

Locatie

De actie speelt zich af in de woonkamer van een doorsnee gezin, ergens in een kustdorp aan de Noordzee (Wenduine, Koudekerke, Zandvoort...)

Voor de regisseur

Omdat er geen noodzakelijke rekvisieten zijn, is het decor niet uitgewerkt. Het wordt aan de hand van de dialogen gesuggereerd op een naakt podium met bleke en donkere vlakken. Kleurloze praticabels dienen als stoel of tafel. Grijs doeken langs de zij- en achterwand. Over de achterwand loopt horizontaal een golvende, lichtblauwe lijn (de kleur van de zee). Dit decor symboliseert de relatie waaruit haast elke kleur is verdwenen. Alleen de blauwe lijn is een hoopgevend restantje. Op het einde komt er opnieuw kleur door de belichting.

De krant van de Man bestaat uit onbedrukt krantenpapier met over de hele breedte ook een dunne, lichtblauwe, golvende lijn.

Het tijdsverschil tussen de taferelen wordt aangeduid door het verschil in kleding. Die kleding symboliseert de emoties van de gesprekken. De details staan bij de aanvang van elk tafereel vermeld.

Beide personages zijn in het dagelijkse leven vlotte praters, maar geraken in communicatie met elkaar nauwelijks uit hun woorden. Hun zinnen bestaan soms uit maar één woord, meestal uit gemeenplaatsen. Elke zin wordt voorafgegaan door een korte, bedachtzame stilte. Het stuk dient dus traag gedebiteerd te worden.

Heel bewust is in het script geen actie voorzien, noch aangegeven. De regisseur kan er naar eigen visie actie in brengen. Die moet wel zeer beheerst blijven omdat de eigenlijke actie bestaat uit het langzaam openplooiën van de relatie tussen twee mensen. Het verplaatsen, stapelen en ontstapelen van de praticabels tot stoel, tafel, kast, bed, enz... kan elke actie suggereren.

EERSTE TAFEREEL

Kleding: Man en Vrouw zijn elk donker gekleed. Allebei dragen ze een lichtblauwe ceintuur.

(Twee maanden voor het huwelijksfeest van hun dochter. De Man leest de krant. De Vrouw is druk bezig met druk bezig te zijn)

VROUW: Onz' Katleen begint nu langzamerhand helemaal gek te worden, denk ik.

MAN: *(zonder opkijken)* Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: Ik weet dat al lang...

VROUW: Ja maar, nu denk ik het toch echt...

MAN: Wat scheelt er dan?

VROUW: Ze zei me dat ze 185 mensen gaat uitnodigen op haar trouwfeest. Hon-derd-vijf-en-tach-tig! En we zijn nauwelijks nog met 25 in de familie.

MAN: *(nog steeds zonder opkijken)* Dat zijn dan 160 vreemden, he.

VROUW: Een feest voor vreemden...

MAN: Zij zal ze toch wel kennen, zeker? Anders kan ze die niet uitnodigen. Ofwel heeft haar lief een grote familie?

VROUW: Een familie van 160 mensen? Dan nodigt hij die uit tot in 't zevenentwintigste knoopsgat. Dat kan niet anders.

MAN: Of 't zijn misschien allemaal vrienden?

VROUW: Wie heeft nu zoveel vrienden?

MAN: Dat weet ik niet. Als hij lid is van een grote vereniging... Een supportersclub of zo...

VROUW: 160 vrienden? Dat kan niet.

MAN: Je weet nooit... Tegenwoordig via het internet...

VROUW: Die vraag je toch niet op je trouwfeest!

MAN: Daar doen ze toch wel hun eigen zinnetje mee, zeker!

VROUW: Besef jij wel hoeveel dat kost?! Een feest met alles erop en eraan, voor 180 mensen?!

MAN: (*alert*) 185, zei je.

VROUW: (*merkt de correctie niet eens*) Die is gewoon gek!

MAN: Ze doet maar...

VROUW: Jij blijft daar allemaal zo rustig onder!

MAN: Wat moet ik doen? Zeggen dat ze geen feest mag geven? Ze is 36 jaar! Dan doet ze toch wat ze wil?!

VROUW: Maar al dat geld...

MAN: Welk geld?

VROUW: Het geld om dat feest te betalen. Voor 185 mensen... dat kost een fortuin.

MAN: Dat moeten wij toch niet betalen? Toen ze 23 was en met die Filip ging samenwonen, toen hebben we voorgesteld om een huwelijksfeest te geven. Maar ze had toen geen tijd om te trouwen. Ze wilde alleen zo snel mogelijk beginnen te rampetampen. Geen dag tijd te verliezen! Dus gingen ze samen wonen. Toen hebben we haar het geld gegeven dat we voor een feest gespaard hadden. Als ze dat goed belegd heeft, kan ze nu vieren met 185 mensen.

VROUW: Je weet goed genoeg dat ze dat geld niet meer heeft.

MAN: Ha, neen! Nog geen jaar later schopte die Filip haar zijn huis uit en kwam ze weer hier wonen. Na drie maanden wilde ze alweer weg. Ze kon hier 'niet ademen'. Goh, niet ademen! En die zeelucht dan? Nee, op een appartementje in 't binnenland, daar kon ze dat wel!

VROUW: Dat is toch begrijpelijk dat ze hier niet meer aardde. Een jonge vrouw die al eens op eigen benen gestaan heeft...

MAN: Ze deed alsof wij monsters waren, die haar leven onmogelijk maakten! Ik controleerde haar voortdurend en jij bemoeide je met alles. Dat zei ze toen.

VROUW: 't Was ook voor ons beter dat ze apart ging wonen.

MAN: Maar ze bezat wel niets meer! Alles wat ze had, had ze achtergelaten. Ze mag van geluk spreken dat die Filip haar niet in 't midden van de nacht eruit heeft geflikkerd. Dan had ze misschien zelfs geen kleren meer gehad. Tot messen en vorken toe, hebben we toen voor haar gekocht. En meubeltjes. En potten en pannen... Dat kostte toen zoveel als een tweede huwelijksfeest.

VROUW: (*vergoelijkend*) Ze heeft niet veel geluk gehad in haar leven.

MAN: Niet veel geluk? Niet veel geluk? Ze heeft haar geluk verspeeld, ja!

VROUW: 't Was toch haar schuld niet?

MAN: Dat weet ik niet. Hoe heeft ze zich gedragen om die Filip zo ver te krijgen? Een man gooit zijn vrouw niet zómaar op straat.

VROUW: 't Was geen gemakkelijke...

MAN: Onz' Katleen?

VROUW: Neen, die Filip.

MAN: 't Is altijd de schuld van allebei als er iets gebeurt.

VROUW: Misschien dat ze nooit de ware is tegengekomen...

MAN: De ware! De ware! Daar moet je aan werken, aan de ware. Die komt niet vanzelf. Ze woonde nog maar een maand alleen, of Paul trok al bij haar in. Dat ging allemaal veel te rap. Veel te rap...

VROUW: Ja, maar ze was jong, he. En dan is dat anders.

MAN: Anders? Wat is daar anders aan? Hoelang is die Paul toen gebleven? Een maand of zes, of zoiets? En allemaal mannen van 't binnenland. Alsof hier aan de kust geen goei venten wonen...

VROUW: Niet veel.

MAN: Da's belachelijk!

VROUW: Jij bent toch ook een aangespoelde?

MAN: Ja, maar in die tijd was dat anders. Toen had je hier alleen vissers.

VROUW: Wat is er mis met een visser? Mijn grootvader was nog garnaalvisser. En mijn grootmoeder liep na elke vangst tien kilometer met de rieten manden op haar rug om de garnalen naar de vismijn te brengen. Die manden lekten en oma stonk dan helemaal naar vis. 'Bette Crevette' noemden ze haar. [IN NEDERLAND: 'AALTJE GARNAALTJE']

MAN: Ik bedoel, dat in die tijd de keuze niet zo groot was.

VROUW: Neen. Als we hier geen man vonden, moesten we wel naar 't binnenland. In de zee vonden we ze niet... We konden er wel achter jagen, maar ze niet opvissen.

MAN: Onz' Katleen had beter uit haar ogen kunnen kijken. Ze zocht alleen maar verandering in plaats van standvastigheid.

VROUW: Die haar mannen wilden maar één ding...

MAN: Jaaaaaa... Nu gaan we dát krijgen! En zij dan? Ze kan geen vent gerust laten. Als ze een broek ziet, is ze verloren.

VROUW: Nu overdrijf je toch.

MAN: Zag jij dan zelf niet hoe ze als puber al uitdaagde? Haar borsten tegen elkaar gedrukt en half bloot. Korte rokjes aan. Daaronder felgekleurde laarsjes. Een piercing met een fluorescerende steen in haar navel. Om op te vallen in de discotheken. En dan haar blik, holala! En dat tongetje, waarmee ze voortdurend over haar bovenlip likte... Als ze een vent zag, begon ze van de ene voet op de andere te huppelen omdat ze niet meer stil kon blijven staan!

VROUW: Is dat allemaal zo erg?

MAN: Jij snapt dat niet. Mannen zien dat anders.

VROUW: Je doet wel alsof ze manziek is! Ze wil alleen een beetje... léven!

MAN: Weet je nog toen ze met Bruno was?

VROUW: Bruno, die...

MAN: De hele tijd toen ze met Bruno was, had ze tegelijk ook met haar baas een verhouding.

VROUW: Ja maar, Bruno, die... Die was nogal tam, naar 't schijnt. Ik bedoel...

MAN: Dat hij niet genoeg over de brug kwam?

VROUW: Onz' Katleen liet toch eens zoiets uitschijnen... Dat zij altijd zelf moest beginnen... Dat er weinig avontuur met Bruno te beleven viel...

MAN: 'k Moet het allemaal niet weten! Op den duur was ze én Bruno én haar baas kwijt! En zo liep ze van de ene naar de andere.

VROUW: Je overdrijft.

MAN: Als er op tien jaar vijf relaties spaak lopen, dan moet je je wel eens vragen beginnen te stellen over jezelf.

VROUW: Dat moet je ook doen als je relatie niet spaak loopt.

MAN: Wat wil je daarmee zeggen?

VROUW: Niets. Laat maar.

MAN: Ook goed. *(leest voort de krant)*

(korte stilte)

VROUW: Ik denk dat ze 't nu wel serieus meent.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: Waarom denk je dat?

VROUW: Omdat ze gaan huwen.

MAN: Sinds Nieuwjaar kennen ze elkaar. Enkele maanden nog maar. En dan gaan ze nu al huwen?!

VROUW: Ze zullen er klaar voor zijn.

MAN: Ja, klaar! Als de zon opkomt boven de zee, dan is 't klaar!

VROUW: En ze wordt ook iets ouder...

MAN: Dat worden we allemaal! Is dat nu een reden om te huwen? Iets ouder worden?... Ze zou wijzer moeten worden. Wijzer!

(na korte stilte)

VROUW: Misschien wil ze kinderen?

MAN: Ook dat nog! Onz' Katleen en kinderen... Ze kan nog niet eens goed voor zichzelf zorgen! Ze kan geen vent bij zich houden... En dan zou ze kinderen willen?!

VROUW: Elke vrouw wil dat.

MAN: Jaaaa... Daar zijn 't vrouwen voor!

VROUW: Vrouwen voelen het wanneer ze er klaar voor zijn.

MAN: Dat moet dan iets speciaals zijn, dat gevoel! Ik voelde alleen wanneer ik klaar wàs.

VROUW: Ja, jij...

(na korte stilte)

MAN: Maar zeg eens... Ons Katleen... Ineens wil die huwen met die, die... Hoe heet die vent eigenlijk? 'k Heb hem nog maar één keer gezien. 'k Weet niet eens of hij toen zijn naam wel genoemd heeft...

VROUW: Heu,...

MAN: Zie je wel! Jij weet het ook niet!

VROUW: Maar wat is er dan mee?

MAN: Waarom die zo ineens wil huwen! Misschien is ze al zwanger?

VROUW: Ik denk niet dat het al zo ver is...

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: Waarom?

VROUW: Dat voel je als moeder.

MAN: Als moeder, als moeder... Voelde jij het ook toen ze elke keer met de verkeerde vent in bed kroop?

VROUW: Dat is iets anders...

MAN: Ik vind dat vrouwen veel te veel voelen. Ze zouden beter wat meer dënken in plaats van te voelen.

VROUW: Jij voelde vroeger anders ook wel eens graag.

MAN: Ja, ga nog even door en dan is 't zo meteen nog mijn schuld dat ons Katleen er niets van terecht brengt!

VROUW: Dat zeg ik toch niet?

MAN: Nee, dat zeg je niet.

(na korte stilte)

VROUW: Ik ben eigenlijk wel blij dat ze eindelijk gaat huwen. Ze heeft er de leeftijd voor. Al dat gescharrel leidt toch maar nergens toe. Je houdt er niets aan over. Voor later, he. Later wil je samen zijn. Dat is het beste.

MAN: Is dat zo?

VROUW: Ja, toch? Dan kan je voor elkaar zorgen.

MAN: Ha, ja. Zo bekeken.

(na korte stilte)

VROUW: *(nervus)* 't Is nog maar twee maanden en er moet nog zoveel gebeuren! Heel de organisatie van dat huwelijk... Ik durf wedden dat ze nog niet eens een kleed heeft...

MAN: Een kleed?! Onz' Katleen gaat toch niet in 't wit huwen, zeker?

VROUW: En waarom niet?!

MAN: Ze is al vijf keer herbegonnen en nu zou ze dan doen alsof 't voor de eerste keer is! Komaan, zeg! Hoe belachelijk...

VROUW: Ze heeft nog niet veel geluk gehad...

MAN: Geluk! Geluk! Ze leeft er maar op los. Weet je wat haar ongeluk is? Ik zal het je zeggen... Ons Katleen is te knap! Ze is groot en blond. Ze heeft een schoon lijf en benen tot onder haar oksels... En ze laat alle venten denken dat ze zomaar voor 't grijpen is. Die draaien er wat omheen, zoals wespen rond een glas cola, en zij is gelukkig met al die aandacht. Voor haar is dat allemaal heel normaal.

VROUW: Denken mannen dat dan?

MAN: De meesten toch... veel... sommigen, zeker!... Maar zij denkt dat die dat menen. Een man wil ook nog wel eens iets anders.

VROUW: Iets anders... dan wat?

MAN: Wel, dan 'dat'!

VROUW: Ha, ja? Wat dan?

MAN: Een babbel! Een goed gesprek! Lekker eten. Een huis dat op orde staat. Een vrouw die hem begrijpt. Die hem niet lastig valt met pietluttigheden...

VROUW: Met onz' Katleen kan je toch goed praten?

MAN: Ja, beter dan met onze Karel. Die zegt niets.

VROUW: Karel is zoals hij is.

MAN: Welja, onze Karel... Dié gaat toch niet huwen en hij is al 38?!

VROUW: *(scherp)* Je weet goed genoeg dat onze Karel...

MAN: Ja, die is 'anders'. Wat stiller. Straks denken de mensen nog dat het een mietje is!

VROUW: (*kordaat*) Dat is hij niet.

MAN: Hoe weet jij dat nu!

VROUW: Ik heb een goed contact met Karel.

MAN: (*sarcastisch*) Ho, doen jullie het samen?

VROUW: Onnozelaar! Karel vertrouwt mij alles toe.

MAN: Dat zal wel. Op voorwaarde dat hij dan al eens iets zegt.

VROUW: Karel is licht autistisch en daar kan hij ook niets aan doen. Hij heeft veel structuur nodig en hij moet zich veilig voelen.

MAN: (*sarcastisch*) Ja, in dat geval kan hij beter niet trouwen. Dat is waar...

VROUW: Waar slaat dat nu op! Een vrouw zorgt vaak voor een omkadering. Of ze is een baken. Zoals een vuurtoren die je van ver herkent. Karel heeft vuurtorens nodig in zijn leven.

MAN: Stel dat hij op een wijf zoals onz' Katleen valt. Dat is ook een vuurtoren. Die trekt schepen aan en laat ze op de klippen lopen! Structuur heeft ze al helemaal niet! En of hij zich bij haar veilig zou voelen?... Ze verscheurt hem!

VROUW: Met onz' Katleen is er niets aan de hand! En met Karel eigenlijk ook niet. Ze zijn allebei zoals ze zijn.

MAN: Jij hebt ze altijd al goed gepraat, jij!

VROUW: Jij keek er nooit naar om, jij!

MAN: Ha, neen?!

VROUW: Zelfs nu niet! Je eigen dochter trouwt over twee maanden, er is nog zoveel te regelen, alles moet eigenlijk nog geregeld worden, en wat doe jij?

MAN: Ja, wàt doe ik?

VROUW: Jij zit gewoon je krant te lezen!

MAN: (*zet ernstig de puntjes op de i*) Nee, ik lees de krant niet! Ik 'informeer mij'! Dat is heel iets anders! Trouwens ik ben hier al een kwartier niet meer aan 't lezen, sinds jij aan mijn oren zit te zeuren over de trouw van je dochter. Een trouw, waar jij bovendien niks

mee te maken hebt. Ze is oud genoeg om dat allemaal zelf te regelen.

VROUW: Dan zal er veel van in huis komen, als onz' Katleen dat alleen moet regelen! Ze spreekt er nu al van, om 185 mensen uit te nodigen op haar huwelijksfeest! Stel je eens voor, 185... Die krijg je nergens binnen! En die moet ze dan nog allemaal eten geven ook!

MAN: Wel, als er geen zaal groot genoeg is, dan geeft ze toch een openluchtfeest op het strand?! Een 'beach party' noemen ze tegenwoordig. En ze eten kibbelingen. Met knoflooksaus. Dat is een streekgerecht.

VROUW: Knoflooksaus is niet van hier. Kibbelingen wel.

MAN: Waarmee eet je dat dan?

VROUW: Met kraal.

MAN: Kibbelingen met kraal, dan. Daarna kunnen ze allemaal de zee in duiken om een beetje af te koelen.

VROUW: De zee... Jij hebt het nooit voor de zee gehad!

MAN: Ha neen, jij bent hier geboren. Je bent ermee opgegroeid. Ik ben maar een aangespoelde.

VROUW: Je doet alsof het allemaal niets is. Zelfs een feest op 't strand moet georganiseerd worden. Daar moet je toelating voor vragen. Formulieren invullen... De beslissing afwachten... Een verzekering nemen...

MAN: Waar jij je druk om maakt!

VROUW: Ja, iémand moet het toch doen! Jij maakt je nooit druk over je kinderen.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: Wel, dan denk je verkeerd! Vrouwen, he.... Eerst 'voelen' ze alles, en dat wordt niks. Maar als ze beginnen te denken, dan is 't helemààl om zeep.

VROUW: 't Is toch waar, zeker?!

MAN: Wat is waar?

VROUW: *(met zelfbeklag)* Dat jij je nooit iets aangetrokken hebt van de kinderen! Toen ze klein waren... Heb jij hen ooit één keer verschoond? Heb jij hen ooit één keer een flesje gegeven? Heb jij

ooit één keer een fruitpapje gemaakt? Ben jij ooit één keer met hen naar de dokter geweest? Heb jij hen ooit één keer naar school gebracht? Wie had er het eerste door dat er iets scheelde met ons Karelkje?...

MAN: Karelkje... Die vent is 38 jaar!

VROUW: Dat maakt niets uit! Toen hij klein was... Viel het jou toen op, hoe hij ons Katleen altijd pijn deed?

MAN: 't Was gewoon een lastig kind. En jaloers... Alle kleine kinderen hebben dat. Ik was ook zo.

VROUW: En dat hij woedeaanvallen kreeg, elke keer we iets deden dat hij niet verwachtte... Of wanneer er een kleinigheid in zijn leventje veranderde?

MAN: Had ik toen mijn zin mogen doen,...

VROUW: Ja, wat dan?

MAN: Een paar stevige meppen op zijn billen en 't zou rap gedaan geweest zijn!

VROUW: Ja, zo pak jij dat aan. Typisch mannelijk! Ik ben ermee naar de specialisten geweest. Ik heb hem laten onderzoeken. Ik heb ervoor gezorgd dat we begeleiding kregen, dat we leerden van ermee om te gaan.

MAN: Ja. 't Ging zover dat je op den duur dacht dat je zelf een therapeut was.

VROUW: Neen, dat ben ik niet. Ik ben gewoon mama. Dat is al meer dan genoeg. Jij zat maar je krant te lezen. Alles, àlles kwam hier altijd op mij neer. En nu nog. Dat huwelijksfeest... Wie zal het mogen regelen? Volgens jou gebeurt dat allemaal van zelf...

MAN: (*beu*) 't Lijkt wel alsof jij zelf gaat huwen? 't Is je dochter, he! Je dóchter! En die is 36 jaar en heeft al een keer of 5 geïfend! Dus als zij een feest wil geven, dan organiseert ze dat maar zelf. En als ze daar 185 mensen... Wat zeg ik? Als ze er vijfhónderd mensen op wil uitnodigen, dan doet ze dat ook maar. Dan kan ze daarna de rest van haar leven werken om de factuur te betalen. Mens, word toch eens rustig! En laat eens iedereen zijn eigen leven leiden en zijn eigen probleempjes oplossen!

VROUW: Jaja, jij hebt makkelijk praten! Maar als ik het me allemaal niet aantrek, dan gebeurt er niets!

MAN: En als ik het me nu wél zou aantrekken? Als ik het me vroeger wél allemaal meer aangetrokken zou hebben? Hoe had jij je daarbij gevoeld?

VROUW: Ik zou het in elk geval veel minder zwaar gehad hebben!

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: Ik zal jou eens iets zeggen: je zou doodongelukkig geweest zijn! Je hebt gewoon nooit gewild dat ik me met de kinderen bezig hield. De kinderen, die waren van jou. Van jou alleen. Ik mocht ze maken en dat was al een hele toegeving. En als tegenprestatie moest ik er je daarna je zin mee laten doen. Zoals een moederkloek.

VROUW: (*stomverbaasd*) Wat zeg je nu toch?!

MAN: Ik heb heel in 't begin geprobeerd een luier te verversen. Ik heb geprobeerd een flesje te geven. Ik heb geprobeerd een fruitpapje te maken... Ik wilde dat zelfs altijd zo graag!

VROUW: (*nog verbaasder*) Daar herinner ik me niets meer van!

MAN: Nee, dat ben je allemaal vergeten. Want het past niet in jouw kraampje om dat te onthouden.

VROUW: En als 't toch zo is, waarom heb je 't dan niet volgehouden?

MAN: Ik mocht niet.

VROUW: Waarom zou je niet gemogen hebben?

MAN: Omdat het je jaloers maakte. De kinderen waren jouw domein! Ik mocht niet in hun buurt komen, of je stond er ook. Om op mijn vingers te kijken.

VROUW: Ja. Ik wilde het je leren... Je was zo onhandig...

MAN: Je leerde me niets. Je maakte alleen opmerkingen. Negatieve opmerkingen. 'Pas op met die luier, dat je 'm niet verkeerd aan doet...' En ik had nog niet eens een luier vast op dat moment. Die lag dààr nog! 'Dat flesje heb je nog niet warm genoeg laten worden...' Natuurlijk niet! 't Was nog aan 't opwarmen! En zo ging dat maar door. Ik kon niets goed doen. Jij kon alles beter.

VROUW: Maar ik was ook hun moeder.

MAN: Ja, natuurlijk! En moeders zijn natuurtalenten! Die kunnen het allemaal uit zichzelf. Ik wilde het tenminste leren. En dan bij je vriendinnen en bij de familie... Dat voortdurende denigrerend lachje van je, wanneer je erover vertelde. "Hij kan dat niet, zo stuntelig als hij is... Kleine kinderen, dat is niets voor hem..."

VROUW: Maar...

MAN: En weet je wat een man dan doet op den duur? Dan geeft hij het op! Dan zegt hij 'foert' en begint de krant te lezen. Zelfs al staat er niets in, tóch lezen! En als jij 't dan allemaal zoveel beter kunt, wel dan mag jij het helemaal alleen, zelf doen. En dan kan je daar mooi mee pronken!

VROUW: (*verslagen*) Ik heb nooit beseft, dat...

MAN: Neen, vrouwen voelen alles, maar beseffen niets. Vooral zoiets niet.

(*na korte stilte*)

VROUW: (*zich herstellend*) Maar geef toe, dat je toch zelden thuis was...

MAN: Mannen vluchten in hun werk omdat hun vrouw hen altijd laat voelen dat ze toch niks kunnen. Vrouwen voelen zich gewoon bedreigd vanuit een minderwaardigheidsgevoel! Daarom bakenen ze hun terrein af. En dat begint bij de kinderen.

VROUW: Er is toch nog zoveel meer dan de kinderen alleen? Zou jij ooit één keer aardappelen hebben geschild?

MAN: Neen! Ik zorgde ervoor dat jij aardappelen kon kópen! Met wat jij verdiende met vis schoon te maken in de mijn, konden we nog niet eens 't zout op die aardappelen betalen.

VROUW: Was dat mijn schuld? Hier was geen ander werk in de streek. Zelfs toeristen kwamen er in die tijd haast niet. Als vrouw kon je alleen in de vismijn terecht. Ik heb geen diploma...

MAN: Ik ook niet. Ik ook niet...

VROUW: Nee, maar jij kunt vlot praten. En verkopen.

MAN: Vlot praten? Ik?

VROUW: Je reisde het hele land rond met brillen...

MAN: (*nostalgisch*) Ja, met brillen. Reiziger in brillen! Daar hebben we gelukkig heel ons leven van geleefd. Want erg zuinig was jij ook al niet...

VROUW: (*met klein stemmetje*) Karelkje was duur...

MAN: Hoezo, 'Karelkje was duur'?

VROUW: Ja.

MAN: Die at toch niet meer dan ons Katleen?

VROUW: Karel vergat alles. Die kon maar één ding tegelijk doen. En terwijl hij dat deed, vergat hij al de rest.

MAN: En wat kost dat, vergeten?

VROUW: Veel.

MAN: Dat snap ik niet.

VROUW: (*barst los*) Neen, dat snap jij niet. Jij hebt nooit geweten dat hij elke week zijn boekentas aan de bushalte liet staan, dat hij de andere week zijn portemonnee met busabonnement verloor, dat onderweg iemand naar zijn schoenen keek en hij die dan gewoon uitdeed, blootsvoets naar huis kwam en vergeten was waar hij zijn schoenen achtergelaten had. Dat hij zijn regenjas weggooid, toen het ophield met regenen. Ik heb me blauw betaald om telkens alles te vervangen.

MAN: (*valt uit de lucht*) Karel?

VROUW: Ja.

MAN: (*bescheiden*) Dat wist ik niet.

VROUW: Nee, dat wist jij niet. Ik wilde je niet lastig vallen met... 'pietluttigheden'. Maar toen het geld bijna op was, deed ik alsof ik maagkrampen had en ik at die dag niet mee.

MAN: Da's straf!

(*na korte stilte*)

MAN: Ik vraag me af, of daar vandaag nog handel in zou zitten.

VROUW: Waarin?

MAN: Brillen.

VROUW: Bríllen?!

MAN: Ja, brillen. Ik verkocht toch brillen, vroeger?

VROUW: Ja.

MAN: Ik vroeg me plotseling af, of daar nu nog goede zaken in te doen zouden zijn.

VROUW: Waarom zou dat niet? De mensen hun ogen gaan er niet op vooruit?

MAN: Nee, maar met wat er allemaal gebeurt in de wereld... Soms denk ik dat de mensen liever de dingen niet zien. Dat ze nog liever hun ogen in hun zak steken dan klaar te zien. Of ze houden hun handen voor de ogen. En af en toe zien ze eens door de vingers... Ik denk dat ik vandaag beter reiziger in oogkleppen zou worden. Oogkleppen zoals bij de paarden. Om niet bang te worden van wat er opzij te zien is...

VROUW: Het paard van mijn grootvader droeg geen oogkleppen. Dat was niet bang...

MAN: Alle paarden zijn bang.

VROUW: Zijn paard niet.

MAN: Waarom niet?

VROUW: Paarden kijken altijd in de richting van het geluid. Dan voelen ze zich veilig. Als ze maar weten wat er op hen afkomt. Zoals onze Karel. Het paard van een garnalvisser kijkt altijd naar de zee. Die zee bruist en huult en giert bedreigend, terwijl het strand vreedzaam en kalm overgaat in zacht ademende duinen. Van dat strand en die duinen gaat geen dreiging uit. Maar van de zee... Die vreet je op als je er te dicht bij komt. Het paard wantrouwt de zee.

MAN: Dus zijn paarden bang.

VROUW: Het paard van mijn grootvader niet. Dat keek altijd landinwaarts. Het was niet bang. Het trok zich niets aan van wat er rond zich gebeurde. Het keek naar het land waar het naartoe stapte. Naar de wereld waar het leven zich afspeelde. Het keek vooruit en liet alle onrust achter zich.

MAN: Dat kan niet.

VROUW: Wanneer de garnalvissers van de vangst terug kwamen, dan konden de mensen op de dijk van ver het paard van mijn grootvader herkennen. "Kijk," zegden ze dan, "Daar is de man van Bette Crevette [AALTJE GARNAALTJE]. Ik herken hem aan zijn paard!".

MAN: Of ze roken het?

VROUW: Roken?

MAN: De geur van je grootmoeder. Omdat die rieten manden lekten...

VROUW: *(mat)* Misschien.

(na korte stilte)

MAN: Van één kabeljauw snijd je twee kibbelingen. Langs elke kant van de kop één. 185 mensen... Hoeveel kibbelingen heb je nodig per persoon?

VROUW: Geen idee. Toch minstens vijf... Misschien wel tien.

MAN: Tien??!! Dat zijn dan 925 vissenkoppen!

VROUW: Dat kan...

MAN: Ik hoop maar dat er genoeg eten is. Ze kan toch haar gasten niet met honger naar huis laten gaan...

VROUW: Neen, dat kan ze niet maken...

(na korte stilte)

MAN: Ik hoop vooral dat onz' Katleen heel erg geniet van die dag!

VROUW: *(verbaasd)* Waarom zeg je dat?

MAN: Weet je wat kabeljauw kost? 't Zal de duurste dag van haar leven zijn!

(na korte stilte)

VROUW: Zou het ongeluk brengen als iemand op een vrijdag huwt?

MAN: Pfff... Waarom zou vrijdag een uitzondering zijn?

(Licht uit)

TWEEDE TAFEREEL

Kleding: de Man draagt een bleke broek en een donker hemd. De Vrouw draagt een donkere rok en een bleke blouse. Allebei dragen ze een lichtblauwe ceintuur.

(Vijf weken voor het feest. Vrouw danst over de scène. Helemaal alleen suggereert ze een polonaise op de tonen van La Bamba. Man komt binnen, zet zich neer en begint in de krant een kruiswoordpuzzel op te lossen. Kijkt na korte tijd even op en vraagt)

MAN: Is er iets in je hoofd geslagen?

VROUW: *(danst onverstoord voort, zingt mee met de muziek)*
“...arriba y arriba, por ti sere, por ti sere... Baaaa-baa-bamba, baaaa-baa-bamba...”

MAN: *(voor zichzelf)* Zolang je maar niet begint te kussen...

VROUW: *(terwijl de muziek uitdooft)* Vroeg jij iets?

MAN: *(zonder opkijken)* Of er iets in je hoofd geslagen is?!

VROUW: In mijn hoofd geslagen? Ik meen het juist ernstig met dat feest van Katleen!

MAN: *(ongeïnteresseerd)* Je zou 't niet zeggen...

VROUW: Ja, jij leest je krant en je denkt dat alles vanzelf gebeurt.

MAN: *(ernstig, op de toon van een pietje-precies)* Ik lees mijn krant niét. Ik vul een kruiswoordraadsel in.

VROUW: Dat is hetzelfde.

MAN: Zet nog wat muziek op en oefen maar verder, jij...

VROUW: Heb jij al geoefend?

MAN: *(zonder op te kijken)* Waarmee?

VROUW: Dansen.

MAN: Dànsen?

VROUW: Ja, op een huwelijksfeest wordt toch gedanst.

MAN: Ik dans niet.

VROUW: Je zult wel moeten. De vader van de bruid... Ons Katleen opent de dans met haar man en daarna nodigt ze haar vader uit.

MAN: Ik moet dan altijd gaan pissen, wanneer ze beginnen te vermenigvuldigen.

VROUW: Dat weet ik.

MAN: Wel dan?

VROUW: Maar nu zal je er niet tussenuit kunnen, denk ik.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

MAN: We zullen wel zien...

VROUW: Zelfs mannen die niet dansen, doen toch altijd mee aan de polonaise...

MAN: Polonais jij maar zoveel je wilt. Zolang je mij er niet uitpikt om te kussen...

VROUW: Waarom niet? Kus je niet graag?

MAN: Met al die onnozelheid ...

VROUW: Of word je niet graag door mij gekust?

MAN: Neen, 't is dat niet... Maar al dat gedoe... En tussen die 185 mensen zal er toch wel een man staan die eens graag gekust wordt, denk ik.

VROUW: Denk je dat?

MAN: Ja, dat denk ik.

(na korte stilte)

VROUW: Heb jij al eens een andere vrouw gekust?

MAN: *(zonder opkijken)* Dat zal wel, zeker?...

VROUW: Hm, als je 't niet meer weet, zal ze niet veel zaaks geweest zijn...

MAN: Wat maakt dat nu uit, dat ik al eens een andere vrouw gekust heb?

VROUW: Eigenlijk doe je dat toch niet, zomaar iemand anders kussen?

MAN: Waarom niet?

VROUW: Het hoort niet.

MAN: Wie zegt dat? Ik kus toch wie ik wil!

(na korte stilte)

MAN: En jij?

VROUW: Wat ik?

MAN: Kuste jij al een andere vent?

VROUW: Dat zal ook wel, zeker... Tijdens de kusjesdans...

MAN: Ja, tijdens de kusjesdans.

(na korte stilte)

VROUW: Zie jij mij eigenlijk wel graag?

MAN: Dat zal wel, zeker?

VROUW: Ha! Je weet dat ook al niet?!

MAN: *(verveeld)* Goh, wat een vraag... Hoe weet ik dat nu? De ene dag wat liever dan de andere, misschien?

VROUW: Ik heb jou altijd graag gezien.

MAN: Dat geloof ik. Ja, dat geloof ik.

(na korte stilte)

VROUW: Weet je dat wij dit jaar 42 jaar getrouwd zijn?

MAN: Is dat zo?

VROUW: Ja.

MAN: Neen, dat wist ik niet.

VROUW: Zou onz' Katleen dat ook halen?

MAN: Dat geloof ik nooit.

VROUW: Waarom niet?

MAN: Die zoekt te veel naar avontuur. Die wil te snel verandering.

VROUW: Ze verveelt zich snel...

MAN: Hoe kan dat nu?

VROUW: Omdat dingen voorspelbaar worden.

MAN: Zoals de zee.

VROUW: Hoezo, de zee?

MAN: Die is ook altijd hetzelfde. Eb en vloed en eb en vloed en...
De golven komen aanrollen en zakken in mekaar op het strand.
Eerst komen ze steeds een beetje dichterbij en dichterbij, en dan blijven
ze een tijdje steeds verder en verder weg. Zo gaat dat maar door.
Eeuwig en eentonig...

VROUW: De zee is niet eentonig.

MAN: Neen?

VROUW: Nee, de zee is elke seconde anders. Geen enkele golf is
dezelfde. Je kunt er uren naar kijken, je gevoel laten overspoelen
door het geluid, elk kleurverschil opzuigen,... nooit is de zee
hetzelfde.

MAN: Tja, sommige mensen houden ervan.

VROUW: Jij niet dan?

MAN: Hoe kan je nu het gevoel hebben van thuis te komen, als je
nooit weet waar je terechtkomt?

VROUW: Sommige mensen houden van verrassingen.

MAN: Ik niet.

(na korte stilte)

VROUW: We hadden dat moeten vieren.

MAN: Wat?

VROUW: Dat we 40 jaar getrouwd zijn.

MAN: *(op de ernstige toon van een pietje-precies)* 42, zei je.

VROUW: Ja, 42!

MAN: Is dat een reden om te vieren?

VROUW: Elke reden is toch goed?

MAN: We kunnen dat toch nog altijd doen?

VROUW: Waarom niet?

MAN: (*sarcastisch*) We zullen 185 mensen uitnodigen op 't strand en ze kibbelingen geven...

VROUW: Zo groots moet het nu ook niet zijn. Gewoon vieren. Met Katleen en Karel bijvoorbeeld. Onder ons eens gaan eten.

MAN: Dat zouden we kunnen doen, ja.

VROUW: Toen je met pensioen ging, zouden we dat ook gaan vieren, had je beloofd.

MAN: Ik heb toch een drink gegeven?

VROUW: Ja, voor je collega's.

MAN: Wie moest daar dan nog bij zijn?

VROUW: Niemand.

MAN: Wel, dan?

VROUW: Maar dat was niet echt vieren...

MAN: Neen? Wat was dat dan?

VROUW: We zouden eens op reis kunnen gaan. Onder ons twee.

MAN: Waar zou je dan naartoe willen?

VROUW: Zo eens een grote reis. Een reis, zoals je die maar één keer in je leven doet.

MAN: Loop naar de maan!

VROUW: Nee. Zo ver moet het nou ook weer niet... Maar naar Zuid-Afrika bijvoorbeeld.

MAN: Zuid-Afrika? 't Ziet daar zwart van 't volk!

VROUW: Of ergens anders naartoe. 't Moet daarom niet ver zijn. Maar gewoon, wij twee...

MAN: Waarom wil je dat eigenlijk? Sinds we gepensioneerd zijn, zijn we hier toch elke dag al bij elkaar?

VROUW: Op reis is dat anders.

MAN: Anders, ja. Het kost meer.

VROUW: We zouden eens kunnen zien hoe erg we veranderd zijn na al die jaren.

MAN: Dat zie ik zo ook wel.

VROUW: Van binnen. Hoe we van binnen veranderd zijn. Op reis praat je meer met elkaar.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

(na korte stilte)

VROUW: Iedereen zou dat eens moeten doen. Wanneer ze trouwen, op huwelijksreis gaan. En dan 40 jaar later, nog eens.

MAN: Om 't verschil te zien?

VROUW: Ja.

MAN: Dan moeten ze na 40 jaar nog wel bij elkaar zijn.

VROUW: Ja. 't Kan ook sneller... Ze moeten daar geen 40 jaar voor wachten.

MAN: We zijn toch nog op reis geweest?

VROUW: Ja, naar Italië. Jaren na elkaar naar dezelfde camping. 't Was bijna ons tweede adres. En we kenden er iedereen. 't Leek wel een jaarlijkse familiereünie.

MAN: 't Was toch gezellig daar? Op den duur toch. Juist omdat we iedereen begonnen te kennen.

VROUW: Vond je dat?

MAN: Ja, dat vond ik.

(na korte stilte)

VROUW: Jij bent toch een ongelooflijk gewoontedier.

MAN: Waarom?

VROUW: Jij durft nooit eens een stap opzij zetten. Iets nieuws schrikt je altijd af. Alles moet volgens het boekje en de regeltjes verlopen. Soms ben jij ook zo voorspelbaar.

MAN: Zoals die Bruno?

VROUW: Dat kan ik niet vergelijken. Ik ken die maar van horen zeggen. Van ons Katleen.

MAN: Jij zorgt toch al voor afwisseling genoeg?

VROUW: Ik wel...

MAN: Dus je vindt me vervelend?

VROUW: Neen.

MAN: Of je durft het niet zeggen?

VROUW: We zijn toch nog altijd samen?

MAN: In je gedachten gelijk jij op ons Katleen.

VROUW: Hoe is dat dan?

MAN: Altijd iets anders willen. Altijd onrust in je kop. Uitkijken naar iets nieuws. Spanning, avontuur... Alleen kómt het er bij jou nooit van.

VROUW: *(berustend)* Neen.

MAN: Wat is dan 't verschil tussen ons?

(na korte stilte)

VROUW: Ga je echt niet dansen met je dochter, op haar huwelijksfeest?

MAN: 'k Zal er nog eens over nadenken...

(Licht uit)

DERDE TAFEREEL

Kleding: de Man draagt een donkere broek en een bleek hemd. De Vrouw draagt een bleke rok en een donkere blouse. Allebei dragen ze een lichtblauwe ceintuur.

(Een maand voor het feest. Vrouw zit aan tafel druk adressen op enveloppen over te schrijven. Na enkele ogenblikken komt Man binnen, met krant onder de arm. Hij kijkt even bevragend naar zijn vrouw, vraagt ten slotte niets, zet zich neer en begint de krant te lezen. Na kort tableau, laat hij de krant zakken, kijkt eroverheen en vraagt uiteindelijk toch:)

MAN: Je bent zo druk bezig?

VROUW: *(stilte)*

MAN: *(herhaalt met nadruk)* Dat je zo druk bezig bent?

VROUW: *(overdreven plichtsbewust)* Iemand moet het doen.

MAN: Wat?

VROUW: Dit.

MAN: Wat is 'dit'?

VROUW: De adressen.

MAN: Welke adressen?

VROUW: Bijna 100 adressen. *(denkt even na)* Neen, 2 minder. Die van Karel en van ons moeten niet geschreven worden.

MAN: Voor het feest?

VROUW: Natuurlijk, voor het feest. De uitnodigingen. Ons Katleen denkt dat de mensen dat allemaal kunnen ruiken. Die moeten toch een officiële kennisgeving krijgen. Of niet soms?

MAN: Ik weet dat niet. Vroeger was dat zo. Vroeger, ja... Maar hoe gaat dat vandaag bij jonge mensen? Sturen die nog kaartjes? Of sturen ze een e-mail? Misschien wel een smsje? "Kat. tr. op zat. Saaf gr. feest. Kommeraf" Zo schrijven ze toch tegenwoordig?

VROUW: Niks van! Een huwelijk is een heuglijke gebeurtenis...

MAN: Een heuglijke gebeurtenis... Hoe plechtig klinkt dat! Voor ons Katleen is trouwen eens goed uit de bol gaan. Veel verschil met vroeger zal 't voor haar niet maken. En over een jaar of twee...

VROUW: Wat, over een jaar of twee?

MAN: Hoe lang blijven haar relaties gewoonlijk duren? Nooit langer dan twee jaar, toch? Dan is ze hem moe. Of hij haar.

VROUW: Nu is dat anders. Ze meent het. Daarom is er ook zo'n groot feest. En dat moet plechtig aangekondigd worden. Goh, 100 enveloppen schrijven... 't Is om de kramp in de vingers van te krijgen.

MAN: Kan ze dat zelf niet? Ze heeft toch niets anders te doen?

VROUW: Niets anders te doen? Weet jij wel hoeveel geloop erbij komt kijken? Al die formulieren, de aanvragen, de afspraken regelen, data vastleggen, het eten regelen, kleren passen,...

MAN: Over kleren gesproken...

VROUW: Ja?

MAN: Je denkt toch niet dat ik een nieuw pak ga kopen voor die ene dag?

VROUW: En waarom niet? Is je dochter dat niet waard, soms?

MAN: Ach mens... Ik heb nog een pak in de kast hangen. Zo goed als nieuw. Ik heb het nauwelijks drie keer gedragen...

VROUW: Je koopt wel een nieuw pak!

MAN: Waarom? Dat ander pak zit me juist zo goed. En nieuwe stof, die 'trekt' altijd. Dan spant die broek aan mijn kruis. Ik wil er die dag niet spastisch bij lopen!

VROUW: Trouwens, het moet geen pak zijn. Een linnen broek en een fel gekleurde vest zijn ook leuk. Met daaronder een opvallend hemd. Open.

MAN: Hoe? Open?

VROUW: Geen dasje of zo. De bovenste knoopjes open. Of met een sjaaltje.

MAN: Je wilde het toch plechtig hebben?

VROUW: Ja, maar dat is mode vandaag. Fris en jong.

MAN: Ik ben 64!

VROUW: Juist daarom! 't Wordt tijd dat je eens van look verandert.

MAN: Waarom? 'k Voel me best zoals ik ben.

VROUW: 't Zijn wel de anderen die naar je moeten kijken.

MAN: Dat is dan hun probleem.

(na korte stilte)

MAN: Waarom schrijf je geen envelop voor Karel?

VROUW: Die sturen we geen uitnodiging met de post.

MAN: Waarom niet?

VROUW: Ik moet hem dat zelf zeggen.

MAN: Waarom?

VROUW: Als hij het onvoorbereid leest, geraakt hij in paniek.

MAN: Dus hij weet nog van niets?

VROUW: Neen. Er is nog tijd genoeg voor.

MAN: Waarom moet dat toch allemaal zo geheimzinnig gebeuren?!

VROUW: Karel heeft tijd nodig om dingen te begrijpen. Iets dat bruusk verandert, brengt hem in verwarring. Ik moet hem dat langzaam inlepen. Met druppeltjes. Dan kan hij wennen aan het idee. *(korte stilte)* Het zal een drukke dag worden. Dat is niets voor Karel. En dat feest... Goh, 185 mensen... Ik mag er niet aan denken! Als hij maar niet door het lint gaat in al die drukte...

MAN: We kunnen hem ook niets zeggen en hem laten waar hij is?

VROUW: Wat? Je eigen zoon? Hem niet zeggen dat zijn zus trouwt?

MAN: Hij pestte haar toch altijd al?

VROUW: Dat was als kind. Later voelde hij er zich heel erg verantwoordelijk voor. Te veel, soms.

MAN: Zoals jij?

VROUW: Vind je dat ik te bezorgd ben?

MAN: Dat vind ik, ja.

VROUW: Ach ja, als ze op jou moeten rekenen... 't Is nog drie weken en er is nog niks in orde.

MAN: Jij... jij moet eens leren dat mensen het recht hebben om op hun gezicht te vallen. Jij wilt alles van iedereen overnemen, hun werk uit handen nemen, hun leven gaan leiden. Hen zeggen wat ze moeten doen, hoe ze het moeten doen, wat ze moeten laten... Katleen is 36, vergeet dat niet. Ze heeft al 5 relaties achter de rug. Ze weet verdorie beter hoe ze sommige dingen moet doen dan... dan jij!

VROUW: Heb je te klagen misschien?

MAN: 't Is dat niet... Wie klaagt er nu? Hoor je mij klagen? Maar jij kunt altijd zo doordrammen in de plaats van iemand anders... En zonder dat iemand je erom vraagt.

(na korte stilte)

MAN: Zeg eens, waarom zijn wij eigenlijk getrouwd?

VROUW: Wat is me dat nu voor een vraag!

MAN: 'k Vroeg me dat zo ineens af...

VROUW: Uit liefde, zeker?

MAN: Haja? Hooo... Tja, uit liefde... Maar wat zag jij dan in mij?

VROUW: Ik? In jou? Hahaha... Een beer!

MAN: Ja, dat zal wel...

(na korte stilte)

VROUW: En jij?

MAN: Wat, ik?

VROUW: Waarom ben jij getrouwd?

MAN: Waarom trouwt nu iemand? Daar kunnen zoveel redenen voor zijn.

VROUW: En de jouwe?

MAN: Pfff... Dat weet ik niet meer. Dat is zo lang geleden. Dat hoorde zo. Iedereen trouwde toen.

VROUW: Nou, bedankt! Jij trouwde gewoon omdat iedereen het deed. En ik dacht altijd dat jij me graag zag.

MAN: Jaaa, ook. Een beetje... Maar iedereen trouwde toen...

VROUW: Dat is gelukkig nu zo evident niet meer...

MAN: Gelukkig? Nu kruipen ze samen, nemen het er eens goed van en als ze mekaar beu zijn, dan lopen ze op een ander...

VROUW: (*verontrust*) Maar trouwde jij dan niet uit liefde?

MAN: Heu,... ja. Ja, natuurlijk wel. Ook uit liefde. Dat zal wel, denk ik.

VROUW: Als je daar zo lang over moet nadenken...

MAN: Trouwen was toen ook het enige middel om thuis weg te geraken. Alleen gaan wonen, daar was nog geen sprake van.

VROUW: Ho, en dan trouw je gewoon maar?

MAN: Ja, en ook voor...

VROUW: Voor?

MAN: Om eens samen te mogen slapen, trouwden de mensen toen. In die tijd mocht je nergens aankomen voor je getrouwd was.

VROUW: Mocht dat niet?

MAN: Dat weet je toch nog...

VROUW: Daar trok jij je dan toch niet veel van aan!

MAN: Alsof jij het ook niet graag had!

VROUW: Dat zeg ik toch niet.

MAN: Nee, dat zeg je niet. Ik denk dat jij nog meer dan ik....

VROUW: Weet je nog, die keer...

MAN: Welke keer?

VROUW: We waren gaan wandelen. Wij twee.

MAN: Natuurlijk, wij twee. Wie anders?

VROUW: Die ene keer dat mijn jonger broertje niet met ons mee moest...

MAN: Wat maakte het uit? De andere keren lijmden je hem wel met snoepjes om ons even alleen te laten.

VROUW: We kwamen toen in dat dennenbosje achter de duinen terecht. We begonnen te kussen en wat aan mekaar te frunniken

en te vrijen. En van het ene kwam het andere. We zouden het gaan doen. Voor de eerste keer.

MAN: Ja, en jij was zo nerveus... Enfin, dat ben je nog altijd ...

VROUW: Ja maar, ik lag met mijn blote billen op die dennennaalden. Die prikten in mijn gat.

MAN: En moest je daarvoor dan zo nerveus worden?

VROUW: ...en we konden elk ogenblik betrappt worden!

MAN: Ja, en dan? Iedereen doet het toch?

VROUW: 't Was anders best wel spannend, bij elk takje dat we hoorden kraken... Maar jij was ook zo kalm niet, hoor! 't Was voor jou ook de eerste keer.

MAN: En dan?

VROUW: Het lukte niet...

MAN: Wat wil je? Helemaal jouw schuld! Je bleef maar nerveus doen. Ik werd er helemaal gek van.

VROUW: Ja...

MAN: Een volgende keer lukte het wel.

VROUW: Ja... Van toen we getrouwd waren, elke dinsdag. Je kon er een klok op gelijk zetten.

MAN: Wat bedoel je nu eigenlijk?

VROUW: Niets. Laat maar...

MAN: Ook goed.

(na korte stilte)

VROUW: Hoe lang slapen wij nu al apart?

MAN: Een paar jaar, zeker? Waarom?

VROUW: Dinsdags valt het me nog altijd op.

MAN: Door jouw gesnurk ben ik apart gaan slapen. In een van de kinderkamers.

VROUW: De eerste keer was op een woensdag. Gelukkig!

MAN: Wat verschil maakt dat nu?

VROUW: Dat het niet de dag voordien was. Op dinsdag...

MAN: 't Was niet meer te harden, jouw gesnurk.

VROUW: Jij snurkte toch ook?

MAN: En we worden een dagje ouder.

VROUW: Ja, dat zal ook een reden zijn, denk ik.

MAN: Denk je dat?

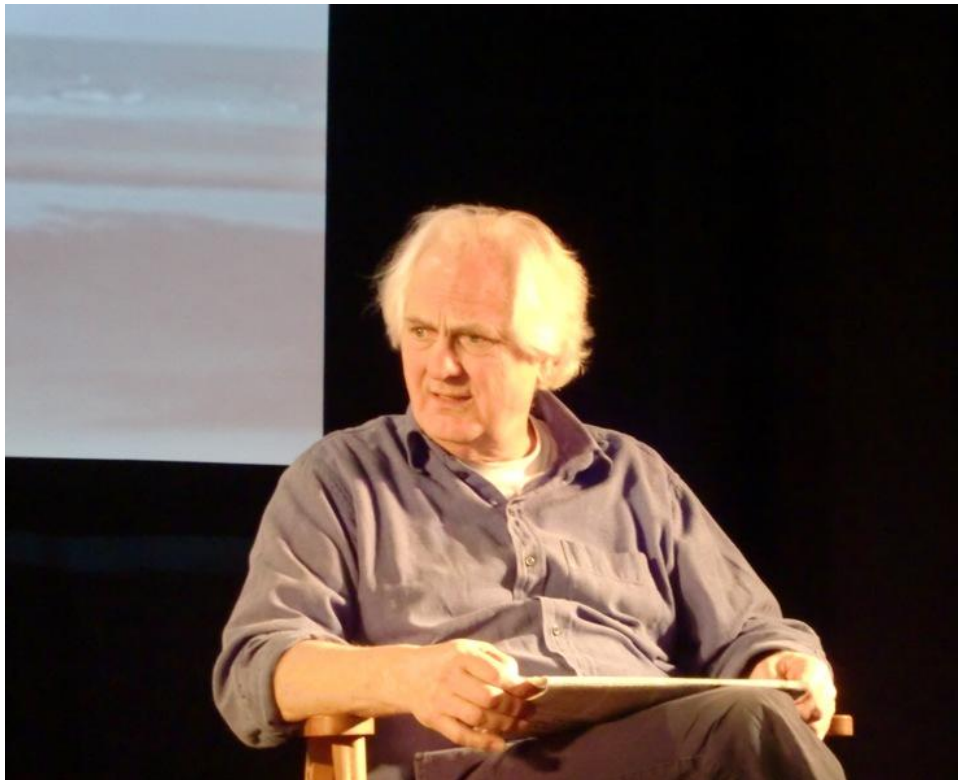
VROUW: Ja, dat denk ik.

(na korte stilte)

MAN: In zo'n krant, daar staat nu echt niets meer in, de laatste tijd.

(Licht uit)

PAUZE

Rien Gielbert tijdens de creatie van dit stuk in Rotterdam.

VIERDE TAFEREEL

Kleding: de Man draagt een donkere broek en een bleek hemd. De vrouw draagt een donkere rok en een bleke blouse. Allebei dragen ze een lichtblauwe ceintuur.

(Enkele dagen voor het feest. Man en Vrouw zijn aan 't eten)

MAN: Heeft ze nu kibbelingen besteld?

VROUW: Neen.

MAN: Wat dan wel?

VROUW: Ze heeft het goed opgelost, onz' Katleen. Op haar manier, wel te verstaan...

MAN: Nu weet ik het nog niet!

VROUW: Een hele reeks van haar vriendinnen maakt elk één schotel. En samen vormen ze daar een reuzegroot buffet mee.

MAN: Dan zal 't wel meevallen.

VROUW: En nog goedkoop ook.

(na korte stilte)

MAN: Heeft ze bestekken genoeg?

VROUW: Neen. Ze gebruikt kartonnen schoteltjes.

MAN: Bestekken, vroeg ik.

VROUW: We eten uit het vuistje.

MAN: Uit het ... vuistje?!

VROUW: Ja.

MAN: Dat doe je toch niet?! Toch niet op een huwelijksfeest!

VROUW: Jonge mensen wel. En dat is gemakkelijk. Achteraf moet je niets meer afwassen.

MAN: Kartonnen bordjes en uit het vuistje eten... Dat heeft geen stijl! Een huwelijk is iets plechtigs. Je zei het zelf.

VROUW: Het is haar vooral om het feest te doen. Eens goed uit de bol gaan. Dat zei jij zelf.

MAN: Ook een feest heeft zijn regels.

VROUW: Onz' Katleen trekt zich daar niets van aan. En nu zie ik dat het zo ook in orde komt. Wij zijn daar allemaal veel te veel mee bezig.

MAN: Wij?

VROUW: Jij toch ook?

MAN: Ja.

(na korte stilte)

VROUW: Hoe heetten die anderen nu alweer?

MAN: Welke anderen?

VROUW: Van onz' Katleen.

MAN: Anderen van onz' Katleen?

VROUW: Filip was de eerste. Toch dat we weten...

MAN: Ho, dié anderen!

VROUW: Ja.

MAN: Paul... Bruno...

VROUW: En dan was er nog eentje.

MAN: Er zullen er nog wel meer geweest zijn. Ze versleet ze zoals papieren zakdoekjes.

(na korte stilte)

VROUW: Zou jij nog van iemand anders kunnen houden?

MAN: Zoals onz' Katleen?

VROUW: Neen. Gewoon... Van iemand anders.

MAN: Dat denk ik niet.

VROUW: Waarom niet?

MAN: Waarom wel?

VROUW: Maar ben jij in al die jaren dan nooit verliefd geweest op iemand anders?

MAN: Mens... Je kunt zagen!

VROUW: Ja, maar 'k zou 't toch eens willen weten.

MAN: Natuurlijk wel! Zo, nu weet je 't!

VROUW: Oh!!

MAN: Dat is toch normaal, dat een mens al eens verliefd wordt?

VROUW: En dan je dochter verwijten dat ze met iedereen rommelt!

MAN: Ik rommelde niet met iedereen.

VROUW: Maar je werd wel verliefd op iemand anders?

MAN: Ja. En nog vaak ook, zelfs...

VROUW: Op wie?

MAN: Op collega's... Op klanten... Op een meisje dat in 't café werkte waar ik soms 's middags ging eten...

(na korte stilte)

VROUW: Wanneer deed je het dan?

MAN: Deed ik wat?

VROUW: Met die andere...

MAN: Verliefd worden? Wanneer ik verliefd werd? Tja... Wanneer wordt een mens nu verliefd? Als er vonken overspringen, natuurlijk. Een woord, een blik, elektriciteit in de lucht... En dan een vonk. Het gebeurde wel eens.

VROUW: Dat bedoel ik niet.

MAN: Wat bedoel je dan wel?

VROUW: Wanneer jullie...

MAN: Maar mens, toch! Jullie, jullie... Over wie heb je 't eigenlijk?

VROUW: Over die andere vrouwen. Collega's, klanten, dat meisje van 't café...

MAN: Wat is daarmee?

VROUW: Wanneer deden jullie het? Waar gingen jullie naartoe?

MAN: Nergens gingen wij naartoe. Ik werd gewoon af en toe verliefd. Dat is alles.

VROUW: Maar je... niet, dus?

MAN: Neen, niet dus! Dacht je dat ik elke keer als ik een kriebel voelde, meteen een verhouding begon?

VROUW: Misschien niet elke keer...

MAN: Nooit! Nooit! 't Is toch niet omdat je even verliefd wordt en drie dagen op wolkjes loopt, dat je zomaar overhoop moet gooien wat je mooi voor mekaar hebt?

VROUW: Neen, dat is waar.

MAN: Ze wisten het niet eens!

VROUW: Sukkel...

MAN: Wat?

VROUW: Niks, laat maar.

MAN: Ook goed.

(na korte stilte)

MAN: En jij?

VROUW: Wat, ik?

MAN: Heb jij het ooit met een andere man gedaan?

VROUW: Heu, neen...

MAN: *(toonloos)* Zo.

(na korte stilte)

VROUW: *(nadrukkelijk)* Echt niet!

MAN: Wat, écht niet?

VROUW: Dat ik je nooit bedrogen heb.

MAN: Je benadrukt het nogal om echt waar te zijn...

VROUW: Ja.

(na korte stilte)

VROUW: (*vraagt aandacht*) Ja...

(*na korte stilte*)

VROUW: (*schreeuwt het uit, zoals een ontlading*) Ja,... jawèèè!
Toch! Maar je vraagt erom dat ik het zeg! Je vroeg er toen om dat ik het deed. Maar het betekende niets...

MAN: (*onverstoorde*) Dat is jammer.

VROUW: Ik heb er spijt van...

MAN: Dat is nog erger!

VROUW: (*verward*) Hoe? Wat?

MAN: Dat het niets betekende. Dat je er spijt van hebt.

VROUW: (*verbaasd*) Is dat erg?

MAN: Ja.

VROUW: Waarom?

MAN: Omdat het dan tijdverlies was. Wat een zonde... Je had er beter van genoten! Dan was 't de moeite waard geweest.

VROUW: Ik bedoel...

MAN: Je bedoelt dat het heel veel betekende toen. Maar dat het niet bleef duren.

VROUW: Ik deed het maar één keer.

MAN: Twee.

VROUW: Wablief?

MAN: Je deed het twee keer.

VROUW: Twee?

MAN: De eerste keer met mijn collega, op zijn vrije dag, terwijl ik aan de andere kant van het land brillen verkocht.

VROUW: Ja.

MAN: Enkele maanden later gingen we bij hem op bezoek. We zouden samen barbecueën. Ik ging met zijn vrouw mee naar de slager. Zij kon niet met de wagen rijden. Jij bleef bij hem om het vuur aan te maken. Toen deden jullie het ook. Terwijl we weg waren.

VROUW: (*betragt*) Je hebt het dus al die tijd geweten?

MAN: Natuurlijk wist ik het. Mannen voelen zoiets. Vrouwen denken dat ze het voelen, maar je kunt ze bedriegen waar ze bijstaan. Mannen, die hebben er een instinct voor.

VROUW: En je hebt dat nooit laten merken?

MAN: Neen.

VROUW: Waarom niet?

MAN: Waarom wel?

VROUW: Misschien omdat je boos was?

MAN: Neen.

VROUW: Of verdrietig?

MAN: Neen.

VROUW: Of teleurgesteld?

MAN: Neen.

VROUW: Deed het je dan helemaal niets?

MAN: Natuurlijk wel. (*korte stilte*) Ik wilde het misschien niet weten? (*korte stilte*) Het paste niet in ons leven.

(*na korte stilte*)

VROUW: Hoe lang weet je 't al?

MAN: Sinds altijd.

VROUW: Maar sinds wanneer?

MAN: Sinds direct.

VROUW: Dat is snel!

(*Na korte stilte*)

VROUW: Vond je 't dan niet erg?

MAN: Ik snapte het wel.

VROUW: Waarom?

MAN: Ik was nogal... Nu ja, ik was te veel met mijn werk bezig.

VROUW: Ja, 't zal dat geweest zijn...

MAN: (*introspectief*) Of te tam, misschien? Zoals die Bruno waar onz' Katleen een tijdje mee samen was. Te weinig avontuur. Wanneer jij in die tijd niet begon, gebeurde er niet zo veel...

VROUW: 'k Weet het eigenlijk allemaal zo niet meer...

MAN: Onz' Katleen heeft het van geen vreemden...

VROUW: Maar haar verwijt je 't wel.

MAN: Ik weet wat het kan doen met een jonge vrouw.

VROUW: Ik was ook jong.

MAN: Niet zo jong meer.

VROUW: Merci.

MAN: Niet zo jong meer, als onz' Katleen.

VROUW: En kon het dan niets meer doen met mij?

MAN: Neen.

VROUW: Waarom niet?

MAN: Jij... jij stelt moeilijke vragen, hoor!

VROUW: Wist je dat ik bij je zou blijven?

MAN: Ja.

VROUW: Omdat ik te weinig verdiende in de vismijn?

MAN: Alsof geld iets betekent als je echt weg wilt...

VROUW: Dat is waar.

MAN: Er waren venten die meer verdienden dan ik.

VROUW: Dacht je dat ik bleef omwille van de kinderen?

MAN: Die had je kunnen meenemen.

VROUW: Waarom was je dan zo zeker?

MAN: Het hoorde zo. (*na even nadenken*) Waarom bleef je eigenlijk?

VROUW: Je kunt beter vragen waarom ik het deed...

MAN: Waarom deed je het?

VROUW: Ik miste aandacht, denk ik.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik. *(na korte stilte)* Altijd maar dat verlangen... Die behoefte...

MAN: Zie je wel, dat ik te hard werkte?!

(na korte stilte)

VROUW: Je wist het al die tijd... Je sprak er nooit over... Je vecht ook niet voor me...

MAN: Was dat nodig dan?

VROUW: Een man hoort dat toch te doen?

MAN: Hoort dat?

VROUW: Ja, dat hoort.

MAN: Het zijn stomme kloothommels, die vechten voor hun vrouw.

VROUW: Vind je dat?

MAN: Ja, dat vind ik.

VROUW: Als ze het dat nu waard vinden?

MAN: Is een vrouw die vreemd gaat, het waard dat je ervoor vecht?

VROUW: Je bent niet slecht, omdat je behoeften hebt. Ik schaam me nu wel... Maar ik ben geen slechte vrouw.

MAN: Neen. Daarom vecht ik ook niet. Het zou geen zin gehad hebben. Ofwel kwam je terug bij me. Of je ging weg. Als je terug kwam, moest ik niet vechten, want dan ging het vanzelf. Ging je weg, zou vechten niets geholpen hebben. Dan was het allemaal moeite voor niets geweest. Energieverspilling.

VROUW: Ik kon niet terug komen. Ik was nooit weg geweest.

MAN: Neen. Juist daarom kon ik ook niet vechten. Er was geen reden toe.

VROUW: Jij blijft daar allemaal zo rustig onder. Ik word er soms nerveus van.

MAN: Wat moet ik dan doen? Beginnen te roepen en tieren?

VROUW: Neen, liever niet. Maar je zet je gewoon neer en begint de krant te lezen.

MAN: Nu je 't zegt... Waar is de krant? (*Begint krant te lezen*)

(*na korte stilte*)

VROUW: Wij zijn toch een raar koppel, vind je niet?

MAN: Neen, dat vind ik niet.

VROUW: Passen wij wel bij elkaar?

MAN: Hoe lang vraag je je dat al af?

VROUW: Een minuut of zo.

MAN: Dan is 't goed.

(*na korte stilte*)

VROUW: Waarom zijn wij eigenlijk al die tijd bij elkaar gebleven?

MAN: Waarom blijven mensen nu bij elkaar?!

VROUW: Van sommigen begrijp ik het.

MAN: Maar van ons niet?

VROUW: 'k Weet niet...

MAN: Je had weg gekund. Maar je bleef.

VROUW: Ja.

MAN: 't Is allemaal zoals een boek.

VROUW: Zoals een romannetje?

MAN: Neen. Je hebt boeken en je hebt de Bijbel. Sommige boeken zijn spannend en avontuurlijk en lezen zoals een trein. De Bijbel is wat saaier en leest trager. Maar die is wel écht. Die kan je ook altijd opnieuw lezen. En als je even de draad kwijt bent, dan pik je gewoon opnieuw aan. De Bijbel staat altijd voor je open. Ik denk dat het met mensen ook zo is.

VROUW: Ik wist niet dat jij ooit iets anders las dan de krant?

MAN: Misschien willen we niet van elkaar weg? Dat heeft niks te maken met bij-elkaar-passen.

VROUW: Ik denk dat het te maken heeft met graag zien. Graag zien, ondanks alles.

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

(na korte stilte)

MAN: Eigenlijk is 't huwelijk nog zo geen slechte uitvinding.

VROUW: Meen je dat?

MAN: Ja... De eerste dertig jaar zijn moeilijk... Maar dan, dan valt het wel mee, denk ik.

VROUW: Dat denk ik ook.

MAN: Écht?

(Licht uit)

Leny de Raaij en Rien Gielbert tijdens de voorstelling in CC Diekhuus te Middelharnis (Goeree-Overflakkee)

VIJFDE TAFEREEL

Kleding: Man en vrouwen zijn allebei in het wit gekleed. Allebei dragen ze een blauwe ceintuur.

(De avond voor het feest.)

MAN: Morgen is 't zover.

VROUW: Ja, 't wordt tijd.

MAN: Ze is al 36...

VROUW: Ik bedoel, 't wordt tijd dat de datum daar is. 'k Heb genoeg van al die voorbereiding.

MAN: Dat doe je toch maar jezelf aan.

VROUW: Iemand moest er zich toch mee bezighouden?

MAN: Onz' Katleen had dat best zelf gekund..

VROUW: Die had er een puinhoop van gemaakt.

MAN: Toch heeft ze 't goed opgelost met dat buffet.

VROUW: Dat moet ik toegeven.

MAN: Alleen die kartonnen bordjes en uit het vuistje eten, dat vind ik maar niks!

(na korte stilte)

MAN: Zouden we Katleen toch niet wat geld geven?

VROUW: Heb jij nog een spaarpotje?

MAN: We hebben niets te kort.

VROUW: Dan beslis jij maar.

MAN: Ik dacht zo... Dat feest moet een fortuin kosten. 185 mensen... Dat zijn er heel wat.

VROUW: Je zei toch...

MAN: Ja?

VROUW: ...dat we haar al geld gegeven hadden voor een feest. Toen ze met Filip ging samenwonen.

MAN: Da's wel waar, maar... Dat geld is allemaal op, zei jij.

VROUW: En dat we daarna allemaal nieuwe spulletjes voor haar kochten.

MAN: Ja. Maar daar betaalt ze haar feest niet meer mee.

VROUW: Zo kunnen we bezig blijven.

MAN: En ze moeten toch ook op huwelijksreis kunnen gaan... En over 40 jaar dan nog eens. Om te vergelijken.

VROUW: Ik zei dat zomaar.

MAN: Ik dacht ... Later erven ze toch alles. Maar nu hebben ze 't misschien meer nodig?

VROUW: Ze?

MAN: Onz' Katleen en haar vriend.

VROUW: En Karel dan?

MAN: Die heeft het niet nodig. Daar wordt voor gezorgd. En later is er nog altijd dit huis voor hem. We kunnen dat afspreken. Dat Katleen een voorschot op de erfenis krijgt.

VROUW: Ja.

MAN: En toch vind ik dat ze gek is.

VROUW: Vind je dat?

MAN: Ja, dat vind ik.

VROUW: Waarom?

MAN: Wie trouwt er nu met iemand die je nog maar een paar maanden kent?! En dan een feest voor 185 mensen...

(na korte stilte)

VROUW: Ze heeft gelijk.

MAN: Wie?

VROUW: Ons Katleen.

MAN: Waarmee?

VROUW: Dat ze 't er totnogtoe goed van genomen heeft.

MAN: Heeft ze daarin gelijk?

VROUW: 't Leven gaat zo snel voorbij... Alles wat je meeneemt, heb je. Alles wat je laat liggen, komt nooit meer terug. Zoals de golfslag van de zee. Die komt ontembaar aangerold, breekt in de branding en dan is 't gedaan. Voorbij.

MAN: Jij had filosoof moeten worden!

VROUW: 't Is toch waar...

MAN: Onze Karel zou ook beter trouwen. Dat trekt toch op niets, een vent van 38 jaar zonder vrouw...

VROUW: Onze Karel is goed waar hij nu is. Hij denkt dat hij helemaal zelfstandig leeft, maar er is discrete begeleiding. Hij wordt goed in 't oog gehouden. Heeft zijn werk...

MAN: Werk? In de beschutte werkplaats? Elke dag, elk uur, elke seconde hetzelfde doen...

VROUW: Dat was in de vismijn ook.

MAN: Dan weet je zelf hoe het is. Je hebt er je nooit gelukkig gevoeld.

VROUW: Voor Karel is dat juist ideaal. Het geeft hem een vertrouwd gevoel. Karel moet weten wat er gaat komen. Hij moet de dingen kunnen herkennen. Dan voelt hij zich veilig.

MAN: Ja, want bij 't minste dat er hapert...

VROUW: Dat weten we nog wel van toen hij kind was. Woede-uitbarstingen om bang van te worden. Maar hij was toen eigenlijk niet kwaad, hoor.

MAN: *(verbaasd en opgewonden)* Neen? Niet kwaad?! De hele inboedel aan diggelen slaan,... Niet kwaad? Weet je nog toen hij met een mes op me afkwam?! Als hij toen niet kwaad was?!

VROUW: *(ijzig kalm)* Neen, hij was gewoon bang. Bang omdat er dingen gebeurden die hij nog niet kende.

MAN: *(lichtjes beledigd)* Bang? Bang! Moest hij voor mij dan bang zijn? Ik ben verdorie zijn vader!

VROUW: Daar heeft hij nooit veel van gemerkt.

MAN: Nou nog mooier!

VROUW: Je kon alleen maar reclameren wanneer hij iets verkeerd deed.

MAN: 't Zal niet zijn, zeker! Hij deed ook bijna niets goed.

VROUW: En dat maakte hem zo bang van je...

MAN: En dan moest hij maar met een mes voor mij komen staan?

VROUW: Ik herinner me de aanleiding niet meer. Hij zal waarschijnlijk Katleen wel gepest hebben. Zoals meestal... Toen vloog jij plots uit. 'Doe eens normààl, kereel!' riep je. En daar schrok hij van.

MAN: Maar godnogantoe, hij ís niet normaal!

VROUW: Onze Karel is héél normaal! Dat heb jij nooit begrepen.

MAN: (*cynisch*) Nee, daar was ik altijd te dom voor!

VROUW: In zijn ogen is hij normaal. Hij is zichzelf en hij meet alles aan zichzelf. Híj is de norm.

MAN: Maar dat is niet dé norm.

VROUW: Voor hem wel. Hij voelt zich niet gestoord.

MAN: ...hij stoort zelf!

VROUW: Hij is... uniek. Dat is iets helemaal anders.

MAN: Nou, goed. En in dat unieke... daar past dus geen vrouw bij?

VROUW: Hij heeft daar geen behoefte aan. Zijn wereldje is helemaal geordend. Alles heeft een plaats en alles gebeurt op zijn tijd. Samenleven met iemand, zou dat helemaal door mekaar schudden.

MAN: Maar moet hij dan nooit eens...? Dat kan toch niet!

VROUW: Daar zorgt hij wel zelf voor, dan.

MAN: Waarop trekt dat nu! Er zelf voor zorgen! Daar zijn toch vrouwen voor! Ik zal met hem eens naar de hoeren gaan.

VROUW: En dan?

MAN: Dan kan hij er eens voor l àten zorgen! Dat moet!

VROUW: Moét?

MAN: Ja, dat moet. Dat is de wet!

VROUW: Welke wet zegt dat?

MAN: De natuurwet!

VROUW: Onze Karel gehoorzaamt aan andere natuurwetten.

MAN: Ja, dat zal wel. *(korte stilte)* Wat die vent te weinig heeft, dat heeft ons Katleen te veel. Hij rukt zich een polsbreuk en zij rommelt zich een bekkenbreuk. Onz' Katleen, goh... dat voost maar en dat voost maar... Met Jan en Alleman! En nu gaat ze ineens trouwen. Ze is 'rijp voor het moederschap', pfff...

VROUW: Wie zegt dat?

MAN: Jij! Vrouwen voelen dat toch aan?

VROUW: Elke mens heeft zijn eigen natuur...

MAN: Denk je dat?

VROUW: Ja, dat denk ik.

(na korte stilte)

MAN: Vind jij dat we Karel dan ook geld moeten geven? En hem niet laten wachten tot later?

VROUW: Neen.

MAN: Waarom niet?

VROUW: Hij zou schrikken. Dat is niet goed voor hem.

MAN: Wie schrikt nu van geld?

VROUW: Onze Karel krijgt elke maand dezelfde toelage. Hij betaalt elke maand dezelfde huur voor zijn kamers. Hij besteedt een vast bedrag aan eten. Hij weet wanneer de rekening komt voor telefoon, elektriciteit... Hij weet wanneer de koopjes beginnen en welke kleren hij dan mag kopen en hoeveel hij daarvoor mag betalen.

MAN: Dan is 't toch leuk als hij plotseling eens iets extra heeft?

VROUW: Dat zou hem uit zijn ritme halen. Karel heeft het goed zo.

(na korte stilte)

MAN: Is dat erfelijk, autisme?

VROUW: Dat weet ik niet. 't Is iets met de hersenen. Maar 'k geloof dat ze niet weten hoe het ontstaat.

MAN: 'k Vroeg het me maar af.

VROUW: Waarom? Bang dat Karel kinderen zou maken?

MAN: Karel? Kinderen? Die heeft zelfs geen vrouw nodig. Die zorgt voor zichzelf, zei je toch?

VROUW: Ik denk niet dat onze Karel ooit kinderen zal hebben.

MAN: Maar 't zou wel kunnen?

VROUW: Wellicht wel.

MAN: Autisten kunnen toch net zo goed kinderen krijgen als iemand anders. Die zijn toch niet onvruchtbaar?

VROUW: Autisten zijn op hun manier heel normaal.

MAN: Dat valt nog te bezien... Wie bepaalt wat normaal is?

VROUW: Ik blijf erbij. Ze zijn heel normaal.

MAN: Als ik terugdenk aan zijn zenuwtrekjes, zijn felle reacties bij elke verandering, zijn agressieve uitvallen als iemand hem nog maar te lang aankeek, vooral het feit dat hij zo bang was... *(korte stilte – alsof hij plotseling klaar ziet)* Bang!! Dat zei je daarstraks al... Dat Karel bang was. Bang van alles. Bang van mij... *(Vol vreugde over zijn ontdekking)* Dat is het juiste woord! Bang! Nu zie ik het in. Karel is zijn hele leven lang al bang geweest.

VROUW: *(probeert Karel zo normaal mogelijk voor te stellen, zonder zijn toestand te ontkennen)* Karel had een kader nodig waarbinnen hij zich veilig kon voelen. Maar soms was hij ook best een lefgozertje.

MAN: *(lucide)* Dat was maar een pose. Hij reageerde zo, om zijn demonen af te weren. Hij mat zich die braniehouding aan. Maar van binnen sidderde en schudde hij door elkaar van angst.

VROUW: Het is de eerste keer dat je zo over je zoon spreekt. Ik dacht altijd dat je 't niet begreep...

MAN: Ik begin het nu te begrijpen.

VROUW: Hoe komt dat?

MAN: Herinneringen.

VROUW: Welke herinneringen?

MAN: Herkenning.

VROUW: Wat herken je?

MAN: Mezelf. Mezelf, als kind. Ik moest ook zekerheden hebben. Alles had bij mij een vaste plaats. De rode handdoek hing aan het witte haakje. En o wee, als die eens aan het blauwe haakje hing... Mijn vlees lag links van de groentjes op mijn bord. Als het rechts lag...

VROUW: ...dan at je niet?

MAN: Dan gooide ik het bord door de kamer! Dat kon niet, groenten die links van het vlees liggen! Veel dingen zijn nog zo voor mij.

VROUW: Dat weet ik.

MAN: Ha, ja?

VROUW: Ja, je hebt zulke vaste gewoonten! Elke dag eten op hetzelfde uur, elke dag op 't zelfde uur naar 't toilet gaan. Kleed je je uit, dan is het eerst je broek en dan je hemd. Nooit andersom. Wanneer je je scheert, begin je altijd op je linkerwang. Je bleef maar brillen verkopen, al kon je elders veel meer verdienen. Zelfs je krant... die start je nooit op de voorpagina. Je leest de rubrieken allemaal door elkaar. Maar wel altijd in dezelfde volgorde.

MAN: Dat is zelfs mij nog nooit opgevallen.

VROUW: Ik stond er ook nooit eerder bij stil.

MAN: Toen ik vertegenwoordiger werd, leek het wel of ik een dubbele persoonlijkheid creëerde. Ik speelde mijn rolletje bij de klanten. Ik praatte honderduit. Daarbuiten sprak ik maar één woord tegelijk.

VROUW: Dat heb ik nooit begrepen.

MAN: Bij de klanten sprak ik ook niet. Ik kende mijn verkoopspraatje uit het hoofd. Ik gebruikte iedere keer dezelfde argumenten, maakte steeds hetzelfde grapje. Maar het was ingestudeerd. (*korte stilte*) Alleen mijn baas wist dat. Daarom introduceerde hij me altijd eerst zelf bij een klant. Daarna lukte het me alleen. Maar als eerste naar een onbekende klant toestappen... No way! (*korte stilte*) Eén keer probeerde ik het. Ik parkeerde drie huizen verder. Ik sloop langs de gevel tot aan het uitstalraam van de opticien. Ik gluurde naar binnen. Ik moest de deur openen. Ik zou naar binnen gaan. En daar zou ik de man een hand drukken, hem glimlachend aankijken, me voorstellen, een naamkaartje afgeven, mijn koffertje met modellen op de toonbank zetten en ze hem een na een demonstreren... Ik had het duizend keer voor mezelf herhaald en geoefend. Ik stapte naar de deur, en... en ik

keerde om, rende naar de wagen en reed weg. Ik ben er nooit meer terug geweest.

VROUW: Hoe kan dat nu? Je behaalde de hoogste verkoopcijfers? Je hebt er nog een bonus voor gekregen.

MAN: Ik weet het ook niet. Ik moest de klanten altijd kennen voor ik ze bezocht. Als het vertrouwen er was, ging het vanzelf.

VROUW: Ja, het vertrouwen moest er zijn...

(Na korte stilte)

MAN: Vroeger bestond autisme niet.

VROUW: Het heeft altijd bestaan. Het had alleen nog geen naam. Men zei gewoon dat je lastig was en geen kapsones moest hebben.

MAN: En toen kwamen die van de universiteit en het kreeg ineens een moeilijke naam.

VROUW: Zelfs autisme zegt men vandaag al bijna niet meer. Nu heet het PPD-NOS.

MAN: Wat wil dat zeggen?

VROUW: 'k Weet het niet. 't Is een afkorting van iets in 't Engels. Een dokter vertelde me eens dat het betekent, dat ze zelf niet weten wat het is.

MAN: Mijn moeder noemde mij simpelweg een 'pèttenjoengk' [IN NEDERLAND: 'ONHANDELBAAR ETTERTJE']. Soms strafte ze me, soms wachtte ze gewoon tot mijn kuur voorbij was.

VROUW: Misschien hielp dat nog beter?

MAN: Wat?

VROUW: Opvoeding.

MAN: Opvoeding?

VROUW: Opvoeding is de beste therapie.

MAN: Dat denk ik ook. Nu hebben de 'peuten er zich mee bemoeid. Dat brengt geld op. Maar de natuur corrigeert meestal zichzelf. Gratis. *(korte stilte)* Min of meer toch.

VROUW: Vreemd, dat je dat nu allemaal zegt.

MAN: Ik denk er gewoon aan. Hoe bang ik altijd was om bij de klanten binnen te gaan. Hoe bang ik was, dat ze niet zouden kopen. Bang om mijn baan kwijt te geraken. Hoe bang ik altijd geweest ben voor alles. Bang om iets te zeggen. Om gevoelens te tonen. Bang voor Karel en voor Katleen. Soms bang voor jou. Bang om van achter mijn krant uit te komen. Bang om... eens avontuurlijk te durven zijn.

VROUW: Maar het lukte je soms toch?

MAN: Ja. Een mens leert doorzetten. Vooruit gaan. Durven. Maar van binnen blijf je even bang.

VROUW: (*dromerig*) Zoals een paard dat niet meer naar de zee kijkt.

MAN: Ja.

VROUW: Zijn we niet allemaal een beetje autistisch? Elk op onze eigen manier? Uniek, zoals we zijn? Doodsbang, maar toch trotseren we het geluid achter onze rug. Wat achter ons ligt, kan ons niet meer raken. We stappen rustig door tot aan de duinen. Om daar de ballast af te gooien en te gaan rusten.

(*na korte stilte*)

MAN: 't Zal een zware dag worden morgen, denk ik.

VROUW: Denk je dat?

MAN: Ja, dat denk ik.

VROUW: Een dag die vroeg begint en laat eindigt.

MAN: We moeten dan maar eens op tijd gaan slapen. We kunnen best een beetje uitgerust zijn.

VROUW: Dat was ik al van plan, van nu te gaan slapen.

MAN: Ik ook.

VROUW: Wel, goedenacht dan...

MAN: Wacht, ik kom mee...

VROUW: Hoezo? Mee?

MAN: Ja. Als je me belooft van niet te snurken, dan kom ik mee naar het grote bed. Zoals vroeger.

VROUW: (*lacht*) Is 't dinsdag vandaag?

MAN: (*naïef*) Nee, donderdag. Waarom?

VROUW: Het maakt niets uit, welke dag het is...

MAN: 't Is donderdag. Want morgen trouwt onz' Katleen.

VROUW: Zou je *het* nog kunnen, denk je?

MAN: Dat weet ik niet. Is dat belangrijk?

VROUW: Neen. Niet meer. Als we mekaar maar blijven vertrouwen... En niet bang meer zijn...

MAN: Vind je dat genoeg?

VROUW: Ja, dat vind ik.

MAN: Ik ook.

(De blauwe lijn op de achterwand begint langzaam te bewegen zoals een lichtkabbelende zee. Heel in de verte, haast onhoorbaar, speelt de muziek van La Bamba. Man en Vrouw geven elkaar een zoen op de lippen en gaan slapen. De muziek zwelt aan tot een groot feest. Kleurrijk licht flitst over het podium. Het doek valt)

EINDE

Beste lezer,

Vergeet je niet van een korte reflectie met je oprechte mening over dit stuk, te zenden aan de auteur? Waarvoor dank.

lucvanbalberghe@gmail.com

Las je ook al de andere toneelwerken van Luc van Balberghe?

Avondvullers

- **Tryskyl**, tragikomedie, 3 à 4 dames + 2 heren
- **Virus**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Wolfsmelk**, tragikomedie, 6 d. en 6 h. + evt. figuratie
- **Gekaapte violen**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Een paard dat niet naar de zee kijkt**, familiechroniek, 1 dame en 1 heer
- **Kerst in De Stompen Hoek**, een eigentijdse *Christmas Caroll*, grote bezetting
- **Voor alles is er een tijd**, familiechroniek, verteltekst voor 5 personages
- **De verbazingwekkende carrière van Provist Alain**, tragikomische satire, min. 1 man, evt. tot 5 heren en 3 dames.
- **Gebakken Lucht**, komedie, 4 dames en 3 heren (ook versie met 5d/4h)
- **Als 't maar een jongen is!**, blijspel, 8 dames en 3 heren
- **Een afdruk van lucht**, intrige-komedie, 5 dames
- **Houten tranen**, allegorische vertelling, 1 m of v
- **Een kreet in de nacht**, thriller, 4 m/4v
- **Woorden van vroeger en nu**, tragikomedie, minstens 1 m/1v (jongejannen of meer acteurs)
- **NIEUW** – **De apertale weerelt**, historische evocatie, 10h/6d, (edel)figuranten, spelende kinderen, volksdansen, muzikanten.

Eenakters en/of wagenspelen

- **60 dagen later...** (40'), relatiethriller, 3 dames en 1 heer
- **Sotscop** (20'), wagenspel, 3 heren en 3 dames + spreekkoor met voorzegger
- **Jonge klare** (40'), kluchtig wagenspel, 1 dame en 4 heren
- **De koning van Teuttereweuttere**, (45') kluchtig wagenspel, 13 personages met dubbelrollen, min. 3 dames en 3 heren
- **Over het graf heen**, (30'), tragikomische monoloog, 1 heer
- **Krampen** (25'), kluchtige sketch, 2 tot 7 acteurs/actrices
- **'t Is om te lachen**, korte sketches van 10' voor 2 personen.

Toneel voor kinderen (met volw. acteurs)

- **Kaboutert Krik is verdwenen** (100'), sprookje, 7 personen (m/v)
- **Het vrouwtje dat de zon had ingeslikt**, (110') sprookje, 10 personages met evt. dubbelrollen
- **De Grote Roberto** (40'), vertelling, 1 personage

Meer info en aanvraag van gratis leesbrochure:

<https://toneelteksten.be>

lucvanbalberghe@gmail.com